

SHARENTING & AANSPRAKELIJKHEID: (WANNEER) IS DE DELENDE OUDER AANSPRAKELIJK?

Emilia Steendam Visser & Elbert de Jong*

Wanneer kunnen ouders die (te) veel informatie over hun kind op social media plaatsen, succesvol aansprakelijk worden gesteld? Heeft het kind recht op schadevergoeding wanneer het bijvoorbeeld een depressie overhoudt aan het *viral* gaan in haar jeugd? In een digitaliserende wereld neemt de relevantie van dergelijke vragen toe. Eenduidige antwoorden zijn er nog niet.

1 *Sharenting* & aansprakelijkheid

In 2018 heeft de Rechtbank Den Haag, in het kader van een geschil over de uitoefening van gezamenlijk gezag door gescheiden ouders ex artikel 1:253a lid 1 BW, uitspraak gegeven in een zaak over *sharenting*. Aanleiding voor de procedure was het feit dat de moeder met regelmaat foto's en filmpjes (vlogs) van haar twee kinderen, van twee en vier jaar oud, op de openbaar toegankelijke socialmediaplatformen YouTube en Instagram plaatste. Dit online delen wordt 'sharenting' genoemd. De moeder ontving hiervoor inkomsten van de fabrikanten van producten die in de vlogs werden getoond. De vader van de kinderen was minder blij met de praktijken. Hij was bang dat de gedeelde foto's en filmpjes een object zouden worden van pedofilie of aanleiding zouden zijn voor pestgedrag jegens zijn kinderen. Hij wenste de kinderen hiertegen te beschermen en stapte naar de rechter. Volgens hem waren de *sharenting*-praktijken in strijd met het recht op privacy en de belangen van de kinderen. De rechtbank oordeelt dat de moeder onvoldoende heeft bestreden dat het door de vader gevreesde risico op pestgedrag en nadelige gevolgen voor het later functioneren in het sociaal maatschappelijk verkeer, en (in mindere mate) seksualisering van de foto's door pedofielen, zich zal verwezenlijken. De rechtbank gebiedt de moeder dan ook (op straffe van een dwangsom) alle foto's en filmpjes van social media te verwijderen, verwijderd te houden, en geen nieuw materiaal te plaatsen. Een begrensde

openbaarmaking (bijvoorbeeld via Facebook) is nog wel toegestaan, mits de toegang beperkt blijft tot 250 voor de moeder bekende bezoekers.¹

Het is in een digitaliserende wereld niet ondenkbaar dat een zaak over *sharenting* door het kind (of de inmiddels volwassene) aanhangig wordt gemaakt

Bovenstaande uitspraak ziet op een geschil tussen ouders over de uitoefening van het ouderlijk gezag. Het is in een digitaliserende wereld echter niet ondenkbaar dat een zaak over *sharenting* door het kind (of de inmiddels volwassene) aanhangig wordt gemaakt. Deze uitspraak vormt dan ook aanleiding voor ons om te reflecteren op enkele bredere (en wellicht ook fundamentele) vragen over de betekenis van het aansprakelijkheidsrecht bij *sharenting*. Onder welke voorwaarden kunnen ouders aansprakelijk worden gesteld voor schade die een kind oploopt als gevolg van het feit dat één of beide ouders (te veel) foto's en filmpjes van het kind op social media plaatsen?² Wanneer kan worden geconcludeerd dat de ouders een onrechtmatige daad jegens het kind hebben gepleegd indien dit een depressie heeft overge-

* Mr. E. Steendam Visser is junior docent aan het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht van de Universiteit Utrecht. Mr. E.R. de Jong is universitair hoofddocent aan datzelfde instituut en bij het Utrecht Centre for Accountability and Liability Law (UCALL). De auteurs danken Ivo Giesen en Femke de Kievit voor hun waardevolle opmerkingen op deze bijdrage.

- 1 Rb. Den Haag 1 oktober 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:13105.
- 2 Dat niet alle kinderen blij zijn met *sharenting* blijkt bijvoorbeeld uit de publieke reprimande die Gwyneth Paltrow kreeg van haar dochter Apple, nadat zij (zonder toestemming van Apple) een foto van haarzelf met haar dochter via Instagram deelde met de wereld. Zie 'Dochter Gwyneth Paltrow ontketent debat: hoeveel deel je als ouder over je kind?', *NOS.nl* 29 maart 2019.
- 3 Voorbeelden van aansprakelijkheid op grond van onrechtmatige daad in ouder-kindrelaties vindt men op het gebied van seksueel misbruik, kindermishandeling en letselschade. Zie bijvoorbeeld Hof Den Haag 17 mei 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BQ4848; Rb. Utrecht 5 april 1989, ECLI:NL:RBUTR:1989:AB9092, *NJ* 1990/183; Rb. Gelderland 10 september 2018, ECLI:NL:RBGEL:2018:4466.
- 4 Zie voor rechtspraak over schadevergoeding bij schending van fundamentele rechten bijvoorbeeld HR 29 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW1519, *NJ* 2012/410 (*Blauw oog*); HR 15 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:376, *NJ* 2019/162, m.nt. S.D. Lindenbergh. De enkele schending van een fundamenteel recht volstaat in ieder geval niet.
- 5 Zie voor andere bijdragen over aansprakelijkheid van ouders jegens hun kinde-

Foto: De Heinsman-collectie
Bewerking: Manon Heinsman | © Ars Aequi

ren bijvoorbeeld C.C. van Dam, 'Gezin en aansprakelijkheid', *VR* 2004, afl. 10, p. 293-297; E.F.D. Engelhard e.a., *Aansprakelijkheid in gezinsverband*, Den Haag: Boom Juridische uitgeverij 2004; J.H.G. Verweij-Hoogendijk, 'Parental immunity? Uitgangspunten voor de aansprakelijkheid van ouders wegens een schending van hun zorgplicht voor de veiligheid van hun kind(eren)', *AV&S* 2016/35, afl. 5, p. 180-188. Zie voor een bijdrage over dit thema binnen het Belgische recht I. Boone, 'Familie- en aansprakelijkheidsrecht: koele minnaars', in: M. Kruithof (red.), *Inzichten in actueel aansprakelijkheidsrecht en verzekeringsrecht. ICAV II*, Antwerpen: Intersentia 2018, p. 91-115.

- 6 Zie over overgewicht bij kinderen en de (wenselijke) rol van de ouders hierin bijvoorbeeld M.F.M. van den Berg & E.A. Groenhuysen, 'De kleine Rubens in de Jeugdzorg', *FJR* 2005/35, afl. 4, p. 104-110; Hof Arnhem 22 maart 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BW5429.
- 7 Zie over alcoholgebruik onder Nederlandse jongeren en een cultuuromslag bij ouders op dit vlak M. de Looze & I. Koning, 'Alcoholgebruik bij jongeren in Nederland. Van zipschuit van Europa tot het braafste kind van de klas', *JV* 2017, afl. 1, p. 88-101.
- 8 Zie over deze thematiek in het algemeen onder meer Y. Buruma, 'Verplicht vaccineren', *NJB* 2018/1508, afl. 29,

houden (althans dat stelt) aan het *viral* gaan in zijn jeugd door foto's of filmpjes die de ouders online hebben gezet? Kunnen de ouders aansprakelijk worden gesteld voor het leed dat zij, al dan niet bewust, hebben veroorzaakt?³ En onder welke omstandigheden levert de inbreuk op een fundamenteel recht van het kind een schadevergoedingsplicht van de ouders jegens het kind op?⁴

Hoewel wij ons in deze bijdrage beperken tot sharenting en aansprakelijkheid, past de vraag naar sharenting en aansprakelijkheid binnen een breder thema.⁵ Dat betreft de mogelijke betekenis van het aansprakelijkheidsrecht in die gevallen waarin het gedrag van de ouders in bepaalde maatschappelijke kringen gebruikelijk en aanvaard is, maar dat gedrag (op lange termijn) schadelijke of andere ongewenste gevolgen kan hebben voor een kind. Biedt het aansprakelijkheidsrecht bijvoorbeeld soelaas voor degene die stelt dat hij obesitas heeft gekregen doordat hij in zijn jeugd door zijn ouders wekelijks op McDonald's is getrakteerd?⁶ Zijn de ouders die oogluikend toestaan dat hun kind alcohol drinkt, aansprakelijk voor de korte- en/of langetermijngevolgen daarvan?⁷ Kunnen ouders door het kind aansprakelijk worden gesteld indien ze hun kind niet hebben laten vaccineren en het kind de mazelen oploopt?⁸

Bij het vaststellen van de rol van het aansprakelijkheidsrecht in bovengenoemde gevallen ontstaan niet alleen vragen naar de materieel-rechtelijke voorwaarden voor het vestigen van

aansprakelijkheid, die wij hierna zullen aanstippen, maar ook over de maatschappelijke betekenis en de sturende rol van het aansprakelijkheidsrecht. Is er wel plaats voor het aansprakelijkheidsrecht bij sharenting? Hoe ver reikt de vrijheid van ouders om kinderen naar eigen inzicht op te voeden? En wanneer zijn de grenzen van die vrijheid in zicht en kan aansprakelijkheid in beeld komen? De rol van het aansprakelijkheidsrecht kan bijvoorbeeld geanalyseerd worden door de rol hiervan af te zetten tegen andere juridische instrumenten en/of beleidsinstrumenten die voorhanden zijn om de negatieve gevolgen van sharenting te voorkomen dan wel te vergoeden. Daarbij moeten onder meer de (legitimiteit en wenselijkheid van de) doelen die met deze verschillende instrumenten worden nagestreefd in ogenschouw worden genomen. In relatie tot het aansprakelijkheidsrecht rijst dus onder meer de vraag welke doelen met het aansprakelijkheidsrecht in familieverhoudingen (moeten) worden nagestreefd: is dat louter het verschaffen van de gronden om te beslissen of compensatie op zijn plek is, of betreft dit bijvoorbeeld ook gedragsbeïnvloeding? Tevens is het de vraag of wellicht de inzet van andere instrumenten wenselijker en beter is om die doelen na te streven. Op het eerste gezicht zou als uitgangspunt kunnen worden genomen dat het goed is dat via het aansprakelijkheidsrecht kinderen (of inmiddels volwassenen) gecompenseerd kunnen worden voor eventuele schade ten gevolge van de (onrechtmatige) sharenting-gedragingen van de ouders.

Bij nader doordenken moet echter óók worden gekeken naar de (nadelige) bredere effecten van het gebruik van het aansprakelijkheidsrecht in familieverhoudingen, zoals een mogelijke juridisering van de familiesfeer.⁹ Daarbij is echter relevant dat de Hoge Raad in andere gevallen (impliciet) heeft aangegeven dat aansprakelijkheid ook kan worden aangenomen in familieverhoudingen, alsmede dat de aanwezigheid van een familieband tussen de betrokkenen niet zonder meer leidt tot een terughoudende(re) toetsing.¹⁰

Of het aansprakelijkheidsrecht het aangewezen instrument is om problemen in de ouder-kindrelatie in gevallen van schadelijk gedrag op te lossen, staat echter niet zonder meer vast. Met die kanttekening zullen wij hieronder enkele juridische knelpunten identificeren die zich voordoen zodra een rechter zich dient te buigen over aansprakelijkheid voor sharenting-praktijken. Hierbij richten we ons op de zorgplicht van de ouder(s) als bedoeld in artikel 1:247 BW en het recht op privacy van het kind in de zin van artikel 8 EVRM.¹¹ We stippen kort de dan opkomende vragen aan over de beoordeling van de onrechtmatigheid en het causaal verband.

Of het aansprakelijkheidsrecht het aangewezen instrument is om problemen in de ouder-kindrelatie in gevallen van schadelijk gedrag op te lossen, staat niet zonder meer vast

2 Onrechtmatige daad en zorgplichtperikelen: artikel 1:247 BW en artikel 8 EVRM

Voor de beoordeling van de onrechtmatigheid van de gewraakte sharenting-gedragingen is onder meer artikel 1:247 lid 1 BW van belang. Op grond van artikel 1:247 lid 1 BW hebben ouders met gezag niet alleen het recht, maar ook de plicht om hun minderjarige kind te verzorgen en op te voeden. Deze plicht strekt er mede toe dat de ouders zorgdragen voor het geestelijk en lichamelijk welzijn van het kind, de veiligheid van het kind en dat zij de ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind bevorderen.¹² Het ouderlijk gezag wordt gegeven in het belang van het kind; het kan dan ook niet worden losgezien van de ouderlijke verplichting om dat belang te dienen.¹³ Hoewel artikel 1:247 BW geen zelfstandige grondslag biedt voor aansprakelijkheid, wordt algemeen aangenomen dat het via artikel 6:162 BW inkleuring geeft aan de beoordeling van de onrechtmatigheid.¹⁴ Belangrijk hierbij is dat de ruime vrijheid die de ouders toekomt in de uitoefening van de zorgplicht van artikel 1:247 BW, en aldus de invulling van de dagelijkse verzorging en opvoeding van het kind, in acht wordt genomen.¹⁵

Mede omdat artikel 8 EVRM ook werking heeft tussen burgers onderling, kan een schending van het recht op privacy in beginsel een onrechtmatige daad ex artikel 6:162 BW opleveren.¹⁶ Wij laten hierna de vraag of artikel 8 EVRM door ouders

kan worden geschonden doordat de verzorging/opvoeding als zodanig onder de maat is, buiten beschouwing. Artikel 8 EVRM omvat onder meer het recht op bescherming van iemands beeld ('the right to the protection of one's image'), zoals een foto. Het recht op bescherming van iemands beeld wordt gezien als een essentieel element van persoonlijke ontwikkeling: het veronderstelt iemands recht om het gebruik van het beeld te beheersen, waaronder het recht om de publicatie ervan te weigeren.¹⁷ Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (verder: EHRM) heeft meermaals geoordeeld dat het publiceren van een foto inbreuk kan maken op iemands privéleven.¹⁸ Tevens omvat het recht op bescherming van iemands beeld het recht om bezwaar te maken tegen het opnemen, behouden en reproduceren van het beeld door een ander persoon.¹⁹ Tegenover het recht op privacy staat echter het recht op vrijheid van meningsuiting.²⁰ Zo heeft het EHRM herhaaldelijk gesteld dat vrijheid van meningsuiting het publiceren van foto's omvat.²¹ In kwesties aangaande het gebruik van iemands beeld, dient daarom steeds een balans te worden gezocht tussen enerzijds het recht op privacy en anderzijds het recht op vrijheid van meningsuiting. Bovendien dient in de context van sharenting ook de ruime vrijheid die ouders, ook onder artikel 8 EVRM, toekomt in de omgang en opvoeding van kinderen in acht te worden genomen.

Hoewel het – mede vanwege de ruime vrijheid van de ouders – niet vanzelfsprekend is dat sharenting een schending oplevert van artikel 8 EVRM, is dit in het licht van het bovenstaande wel denkbaar. Bij de beoordeling van de onrechtmatigheid van sharenting is dus ook van belang of die schending wordt gerechtvaardigd door een beroep op de ruime vrijheid van ouders bij de uitoefening van het ouderlijk gezag en/of de vrijheid van meningsuiting van de delende ouder. Of sprake is van een rechtvaardigingsgrond, zal steeds afhangen van de omstandigheden van het geval. Er dient een afweging te worden gemaakt tussen enerzijds de ernst van de inbreuk op het recht op privacy van het kind en anderzijds het belang dat de ouder heeft bij het online delen van informatie.²² Hieruit volgt dat naarmate de ernst van de inbreuk op de privacy van het kind door de ouder toeneemt, er hogere eisen worden gesteld aan het aannemen van een rechtvaardigingsgrond aan de zijde van de ouder(s). Het belang van de ouder kan er onder meer in gelegen zijn dat zij of hij het leven van het kind met vrienden en familie (op afstand) wil delen.

Hoewel de rechtspraak en literatuur nog weinig houvast bieden, zouden onzes inziens verscheidene gezichtspunten een rol kunnen spelen bij de beoordeling van het sharenting-gedrag. Deze gezichtspunten dragen bij aan het concretiseren van de afweging tussen het belang van de ouder en de ernst van de inbreuk op het recht op privacy van het kind. Hierbij dient men, zoals al eerder aangestipt, de ruime discretionaire bevoegdheid van de ouders in de verzorging en de opvoeding van het kind en hun recht op vrijheid van meningsuiting niet te vergeten. Allereerst valt te denken aan de *leeftijd van het kind* ten tijde van het sharenting-gedrag (1). Zo zou ervan kunnen worden uitge-

p. 2141; R.H.M. Pierik, 'Dan toch maar een vaccinatieplicht?', *NJB* 2013/2362, afl. 40, p. 2798-2807; N. de Vries, 'Kan adoptie een strengere zorgplicht voor ouders rechtvaardigen?', *NJB* 2008/812, afl. 17, p. 1041-1042.

- 9 Zo stelt Schwitters dat een optimaal functioneren van het aansprakelijkheidsrecht als systeem van compensatie of preventie een juridisering zou vergen die velen voor onwenselijk zouden houden. Zie R.J.S. Schwitters, 'Aansprekend aansprakelijkheidsrecht', *NJB* 2012/1171, afl. 19, p. 1390-1396.
- 10 Bijvoorbeeld HR 18 maart 2005, ECLI:NL:HR:2005:AR5213, *NJ* 2006/606, m.nt. J.B.M. Vranken (*Baby Kelly*); HR 8 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM6095, *NJ* 2011/465, m.nt. T. Hartlief (*Hangmat*). Zie echter ook HR 12 mei 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5784, *NJ* 2001/300, m.nt. J. Hijma (*Verhuizende zussen*).
- 11 Wij laten de AVG buiten beschouwing. Deze verordening is niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door een natuurlijke persoon bij de uitoefening van een zuiver persoonlijke of huishoudelijke activiteit, die als zodanig geen enkel verband houdt met een beroeps- of handelsactiviteit. Tot dergelijke activiteiten kunnen onder meer het sociaal netwerken behoren (art. 2 lid 2 sub c en overweging 18 AVG). Indien het delen van foto's of filmpjes door de ouder niet binnen deze uitzondering valt (bijvoorbeeld omdat de ouder (mede) publiceert voor professionele of commerciële doeleinden), moeten de voorschriften in de AVG wel worden nageleefd. Overigens geldt de AVG wel voor verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die de middelen verschaffen voor de verwerking van persoonsgegevens voor persoonlijke of huishoudelijke activiteiten (zoals Facebook of Instagram).
- 12 Art. 1:247 lid 1 en 2 BW.
- 13 HR 25 september 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2714, r.o. 3.2, *NJ* 1999/379, m.nt. S.F.M. Wortmann (*Nielsen*) (met verwijzing naar EHRM 28 november 1988, ECLI:NL:XX:1988:AD0533, par. 61, *NJ* 1991/541, m.nt. E.A. Alkema (*Nielsen*)); Concl. A-G R.H. de Bock, ECLI:NL:PHR:2018:162, par. 2.35, bij HR 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:488, *NJ* 2018/267, m.nt. S.F.M. Wortmann.
- 14 Wij laten de doorwerkingsystematiek hier onbesproken. Zie daarover bijvoorbeeld A.M.L. Broekhuijsen-Molenaar, 'Onrechtmatige daad in de relatie ouder-kind', in: C.J.J.M. Stolker & W.L. Valk (red.), *Als een goed huisvader. Opstellen aangeboden aan J.H. Nieuwenhuis*, Deventer: Kluwer 1992, p. 133-148; Verweij-Hoogendijk 2016.
- 15 Broekhuijsen-Molenaar 1992, p. 143. Zie ook Verweij-Hoogendijk 2016.

- gaan dat een jong(er) kind kwetsbaar(der) is, zich minder (of überhaupt niet) bewust is van het online delen door de ouder dan een ouder kind, waarschijnlijk ook minder snel in tegenspraak zal gaan bij zijn of haar ouders over het delen en dat het kind, afhankelijk van de leeftijd, zelf nog niet aan online delen zal doen. Met andere woorden: bij een jong(er) kind is meer voorzichtigheid geboden. Ten tweede kan *afkeuring van sharenting door het kind* een rol spelen (2).²³ Indien het kind duidelijk aangeeft niet gediend te zijn van sharenting, kan dit een belangrijke indicatie zijn van de aanwezigheid van een ernstige inbreuk. Daarentegen is terughoudendheid geboden om waarde te hechten aan de afwezigheid van afkeuring van het kind. Of waarde moet worden gehecht aan de aanwezigheid van toestemming van het kind, hangt onzes inziens af van de specifieke omstandigheden waarin de toestemming werd gegeven. In dit lijstje van gezichtspunten lijkt in het bijzonder de *aard van het beeldmateriaal* van belang, hetgeen mede de suggestie die met het beeld wordt gewekt omvat (3). Bij een filmpje van een (half)naakt kind dat door de tuin rent, zal het recht op privacy eerder in het gedrang komen dan bij een filmpje van de eerste keer fietsen zonder zijwieltjes, waarbij het kind volledig gekleed is (met helm en al). In dit verband kan eventueel gewicht toekomen aan de aard van het medium (is het een foto of een filmpje?). Voorts is de *mate van verspreiding* door de ouder van betekenis (4). Betreft het een filmpje of een foto op een openbaar of een besloten socialmediaprofiel? Heeft de ouder 100 'vrienden' of volgers of eerder 1.000? De belangen van de ouder zullen minder spanning met het recht op privacy opleveren indien het beeld slechts voor een klein publiek toegankelijk is. Daarnaast is de *aard van het platform* waarop de foto's of filmpjes worden gedeeld van belang (5). Het spreekt voor zich dat het delen van materiaal op 'websites voor volwassenen' geenszins acceptabel en zelfs strafbaar is op grond van artikel 240b Sr, waar het delen op een besloten Facebook- of Instagram-profiel minder (of überhaupt niet) aanstootgevend zal zijn. Als zesde gezichtspunt valt onze inziens te denken aan de *duur en intensiteit van sharenting* (6). Verschijnen de foto's of filmpjes dagelijks, wekelijks of maandelijks? Hoe lang blijft de ouder *posten*? Ten slotte is het de vraag of ook dient te worden gekeken naar op het eerste gezicht minder gewichtige belangen, zoals het maken van winst met de publicatie van filmpjes of het feit dat men simpelweg zoveel mogelijk *likes* wil verkrijgen op Instagram of YouTube (7).
- 3 Causaliteitsperikelen**
In het kader van aansprakelijkheid en sharenting ontstaan causaliteitsperikelen bij de beoordeling van de aanwezigheid van het vereiste condicio-sine-qua-non-verband tussen de ingetreden schade en de onrechtmatige sharenting-gedragingen. Om vast te stellen dat er een condicio-sine-qua-non-verband tussen sharenting en de gestelde schade bestaat, moet worden nagegaan of bij
- 16 HR 9 januari 1987, ECLI:NL:HR:1987:AG5500, r.o. 4.4, NJ 1987/928, m.nt. E.A. Alkema (*Edamsse bijstandsmoeder*).
- 17 EHRM 15 januari 2009, ECLI:CE:ECHR:2009:0115JUD000123405, par. 40 (*Reklos en Davourlis/Griekenland*); EHRM 7 februari 2012, ECLI:CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, par. 96 (*Von Hannover/Duitsland (nr. 2)*).
- 18 EHRM 21 februari 2002, ECLI:CE:ECHR:2002:0221DEC004240998 (*Schüssel/Oostenrijk*); EHRM 24 juni 2004, ECLI:CE:ECHR:2004:0624JUD005932000, par. 53 (*Von Hannover/Duitsland*); EHRM 11 januari 2005, ECLI:CE:ECHR:2005:0111JUD005077499, par. 29 (*Sciacca/Italië*); EHRM 14 oktober 2008, ECLI:CE:ECHR:2008:1014JUD007806001, par. 27 (*Petrina/Roemenië*); EHRM 7 februari 2012, ECLI:CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, par. 95 (*Von Hannover/Duitsland (nr. 2)*).
- 19 EHRM 15 januari 2009, ECLI:CE:ECHR:2009:0115JUD000123405, par. 40 (*Reklos en Davourlis/Griekenland*).
- 20 Art. 10 EVRM.
- 21 EHRM 25 mei 2004, ECLI:CE:ECHR:2004:0525DEC005759700 (*Osterreichischer Rundfunk/Oostenrijk*); EHRM 24 juni 2004, ECLI:CE:ECHR:2004:0624JUD005932000, par. 59 (*Von Hannover/Duitsland*); EHRM 14 december 2006, ECLI:CE:ECHR:2006:1214JUD001052002, par. 29 (*Verlagsgruppe News GmbH/Oostenrijk (nr. 2)*); EHRM 7 februari 2012, ECLI:CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, par. 103 (*Von Hannover/Duitsland (nr. 2)*).
- 22 HR 31 mei 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD9609, r.o. 3.5.2, NJ 2003/589, m.nt. J.B.M. Vranken; HR 18 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:942, r.o. 5.2.1, NJ 2015/20, m.nt. M.M. Mendel & H.B. Krans (*Achmeal/Rijnberg*).
- 23 Hier rijst onder meer de vraag of er een leeftijdsgrens moet worden gesteld aan het verschaffen van toestemming en, indien het antwoord op deze vraag ja is, waar die grens dan ligt.
- 24 Een belangrijke verklaring hiervoor is dat sharenting een relatief nieuw fenomeen is, en de gevallen waarin (oudere) kinderen of volwassenen hun ouders aansprakelijk proberen te houden zich nog moeten voordoen.

het uitblijven van de gewraakte gedraging geen schade zou zijn ontstaan. Dat is bij sharenting geen gemakkelijke opgave. De mogelijke negatieve gevolgen waar men aan denkt bij sharenting kunnen onder meer depressie en pestgedrag zijn. Dat zijn gevolgen die worden veroorzaakt door een complex samenspel van sociale en persoonlijke omstandigheden, en het is de vraag in hoeverre de causale invloed van sharenting op het welzijn van het kind kan worden geïsoleerd ten opzichte van die andere omstandigheden. In hoeverre kan én moet rekenschap worden gegeven van bijvoorbeeld de gevoeligheid van het kind voor depressies, voor zover dat kan worden vastgesteld? En, indien over de verschillende mogelijke causale invloeden aanzienlijke onzekerheden bestaan, zouden leerstukken als proportionele aansprakelijkheid of bewijsvermoedens dan een rol kunnen en/of moeten spelen? Denk voorts aan de situatie waarin het gevolg van sharenting mede bepaald wordt door de reactie van de omgeving op de foto's of filmpjes, zoals de situatie waarin het kind gepest wordt door andere kinderen. Wat doen we dan met de eventuele aansprakelijkheid van de ouders van de pestende kinderen (zie art. 6:162 jo. 6:169 BW)? En kan die aansprakelijkheid via de band van artikel 6:99 BW (al dan niet in combinatie met proportionele aansprakelijkheid) worden gedeeld tussen meerdere ouders?

Sharenting is een alledaags fenomeen. Aansprakelijkheid voor sharenting is dat (nog) niet

4 Afronding

Sharenting is een alledaags fenomeen. Aansprakelijkheid voor sharenting is dat (nog) niet.²⁴ De vraag of een ouder door het kind aansprakelijk kan worden gesteld wegens sharenting, is dan ook niet eenvoudig te beantwoorden. In ieder geval zal het kind (of iemand die inmiddels volwassen is geworden) dat schadevergoeding wil krijgen van zijn of haar ouder(s) voor de vermeende gevolgen van sharenting, de nodige drempels moeten nemen op het vlak van de onrechtmatigheid en causaliteit. Aangezien sharenting en aansprakelijkheid nog een (grotendeels) onontgonnen terrein is, bestaat nog de nodige ruimte om het aansprakelijkheidsrecht bij sharenting in de wenselijk geachte richting te ontwikkelen. Daarbij zal evenwel onvermijdelijk tevens de vraag moeten worden beantwoord of, en zo ja welke rol voor het aansprakelijkheidsrecht bij sharenting is weggelegd. Soortgelijke vragen spelen in bredere zin bij gedragingen die in bepaalde kringen geaccepteerd zijn, maar ook schadelijke en negatieve gevolgen voor het kind kunnen hebben. Denk hierbij, zoals in paragraaf 1 is aangestipt, aan vragen naar aansprakelijkheid bij het niet vaccineren van kinderen, obesitas en alcoholgebruik. Wij zien hier een scala aan mogelijke scriptie-onderwerpen...